



Notat

Til: Nora Olsen-Sund

Kopi til: Elin Davidsen

Saksbehandler: Aslaug Irene Skjold

Vår referanse: 21/1956- 1 /

Dato: 26.02.2021

Notat til sak 82/20 : Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2020-2024

Bakgrunn for notatet;

I møtet i kommunestyret den 21. juni under behandling av; Saknr. 82/20 Rusmiddelpolitisk handlingsplan har Karmøylista ved Løndalen følgjande spørsmål;

"Karmøylista ber om at det utarbeides erfaringsbaserte og forskningsbaserte rutiner for å kunne ivareta personer med alvorlig rusavhengighet og alvorlige psykiske vansker i fremtidige kriser. Det settes ned en gruppe som involverer hele tiltaksrekken for mennesker med rusavhengighet og/eller mennesker med alvorlige psykiske vansker. Eksempler: psykiatrisk poliklinikk, politiet, ROP, RIO, NAV, samt mental helse. Listen er ikke uttømmende, men vi vil påpeke at det å ha med brukerorganisasjonene er svært viktig for å kunne utarbeide mer treffsikre rutiner. "

Denne ble oversendt fra formannskapet til hovedutvalget i september.

Innleiing

Helse og omsorgsetaten vel å svare på spørsmåla opp mot behovet for tenester og behandling frå kommunen og spesialisthelstenesta. Innan rus og psykisk helseteneste er det ei rekke nasjonale lovar, forskrifter, rettleiarar og pakkeforløp som gir føringar for tenestene.

Lovverk

Det er lovverket som avklarar ansvarsforhold mellom individ, kommune og spesialisthelseteneste og viser kva hjelpetiltak som skal vera tilgjengelege og kva som utløyser dei. Dette inkluderer tiltak for å ivareta personar med alvorleg rusavhengighet og alvorlege vanskar i framtidige kriser. Lovverket avklarar kven som kan tilvisa til slik hjelp, og kven som avgjer om ein har rett på hjelp.

Lov om psykisk helsevern;

<https://www.helsedirektoratet.no/tema/psykisk-helsevernloven>

Lov om helse og omsorgstjenester i kommunene;

<https://www.helsedirektoratet.no/tema/helse-og-omsorgstjenesteloven>

Prioriteringsforskriften med veiledere;

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2000-12-01-1208>

<https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/prioriteringsveiledere/psykisk-helsevern-for-voksne> konkretiserer kva hjelp ein kan få i spesialisthelsetenesta, og innan kva tid ein skal ha tilbud om slik hjelp. Fritt behandlingsval gjer at den enkelte brukar sjølv kan avgjera kor han vil ta i mot hjelpa.

Veiledere/pakkeforløp.

Det er utarbeida mange statlege veiledere for korleis ein skal sikra «lik hjelp» for «like tilstandar». Det siste nye er statleg standardiserte pakkeforløp både innan rus og psykisk helse. Veiledere/pakkeforløp blir laga for å sikra kvalitativt gode og standardiserte tenester. Aktuelle <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/sammen-om-mestring-lokalt-psykisk-helsearbeid-og-rusarbeid-for-voksne> (utdelt i HO møte).

<https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/tvang-overfor-personer-med-rusmiddelproblemer>

<https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/prioriteringsveiledere/psykisk-helsevern-for-voksne>

Aktuelle pakkeforløp kan vera

<https://www.helsedirektoratet.no/pakkeforlop/psykiske-lidelser-voksne>

<https://www.helsedirektoratet.no/pakkeforlop/rusbehandling-tsb>

<https://www.helsedirektoratet.no/pakkeforlop/somatisk-helse-og-levevaner-ved-psykiske-lidelser-og-eller-rusmiddelproblemer>

<https://www.helsedirektoratet.no/pakkeforlop/tvangslidelse-ocd>

I utarbeiding av lovverk, forskrift, veiledere og pakkeforløp sikrar staten at aktuelle instansar blir involvert. Både via deltaking og høyringsprosessar. I samband med iverksetjing av innføring av pakkeforløp lokalt, deltok spesialisthelsetenesta, kommunane og brukarorganisasjonar i dette arbeidet. Karmøy kommune bidreg inn i nasjonal forskning, undersøkingar og utviklingsarbeid ved førespurnad og når det er aktuelt.

Karmøy kommunes plan for psykisk helsearbeid og rusarbeid (2018-2024) ble vedtatt i kommunestyret våren 2018. Planen beskriver kommunens organisering og tjenestetilbud og vurderer det fremtidige behovet innen psykisk helse og rus, samt oppfølging av nasjonale føringer. <https://www.karmoy.kommune.no/rus-og-psykisk-helsetjeneste/>

Lokalt tilvising til oppstart av behandling

Fastlegar tilviser til spesialisthelsetenesta både på områda rus og psykisk helse. I tillegg har sosialkonsulentane på MO same tilvisingsrett til rusbehandling (TSB), men dei har ikkje same rett gjeldande psykiske spesialisttenester. Årsaka til tilvisingsretten til TSB ligg i innføring av «rusreforma» i 2004. Då innførte Stortinget denne tilvisingsretten ut i frå det

faktum at dei fleste rusavhengige hadde kontakt med det som då var sosialkontoret, og at kompetansen på rus i kommunen var der. Ein frykta at tilvisingane ville stoppa opp dersom kommunen framleis ikkje kunne «søkja inn i behandling». I samband med NAV reforma, som kom like etterpå, vart det noko ulikt om oppfylginga av rusavhengige blei med inn i NAV, eller vart liggjande utanfor. I Karmøy vart retten lagt til det som no er MO senteret.

Lokale tiltak.

Dei som treng praktisk hjelp kan / vil få det i kommunen både gjennom Bestillerkontoret og gjennom kommunen sine lågterskeltiltak.

Brukarmedverknad

ROP i Karmøy kommune jobbar etter det ein kallar recoverybasert tilnærming. Forenkla betyr det at ein tar utgangspunkt i det brukaren sjølv ynskjer å endra på i livet sitt, og jobbar med det. Recovery sikrar brukaren styring over eigen behandling og tilfriskningsprosess.

Karmøy kommune har tilsett 3 erfaringsmedarbeidarar som deltek aktivt i dette arbeidet. Blant anna ved å arrangera recoverykurs. I tillegg jobbar dei med meir ordinær aktivisering av brukarane gjennom aktivitetar i dagsentra, TIO osv. Brukarane blir tatt med for å utvikla nye tilbod og aktivitetar.

ROP deltar i Helsedirektoratet sin brukarundersøking om resultat av opptrappingsplanen gjennomført av Kompetansesenteret rus (Korus) Avdeling St. Olavs Hospital. Brukarundersøkinga har pågått sidan 2017.

I all oppfylging står individet sin brukarmedverknad i fokus. Brukarane har rett til både å takka ja, eller nei til hjelp frå det offentlege. I all utforming / utføring av hjelpetiltak, har brukaren moglegheiter til å påverka hjelpa under heile forløpet.

Tilvising / samhandling / koordinering.

ROP har ingen ventetid. Personar kan ta kontakt med MO senter og få etablert kontakt med ein gong.

MO senteret legg stor vekt på å motivera personar med rusproblem til å ta i mot behandling. Det er viktig å få søkt brukarar med rusproblem inn i spesialisttenesta. Der får dei vurdert sine rettar og dei kan få tilbod om eit breitt og variert behandlingstilbod.

For lette og moderate lidningar tilbyr ROP hjelp som eit lågterskeltiltak. Personar kan sjølv ta kontakt for å bli vurderte. Dersom personar ROP har kontakt treng å bli søkt inn til behandling i spesialisthelsetenesta for psykiske lidningar, hjelper alle avdelingane i ROP dei med å få etablert kontakt med sin fastlege for å få hjelp til dette.

Det varierer frå brukar til brukar kor tett ein samhandlar med andre instansar før, under og etter behandling. Det er det brukaren som avgjer. Typisk samhandling går på koordinering, IP og konkrete tiltak kommunen tilbyr. Det kan vera bustad, praktisk bistand, støttekontakt, aktivitetar, osv.

På generelt nivå har ein og månadlege samarbeidsmøte med DPS (gjeld både rus og psykisk helseteneste) kor saker vert drøfta.

På individuelt nivå er det samhandling med spesialisthelsetenesta om brukar ut frå brukar sitt behov og ønskje.

FACT team. Karmøy kommune og omkringliggjande kommunar deltek for tida i eit forprosjekt ut frå Helse Fonna, der det blir vurdert om det skal søkjast om midlar til et tre årig prosjekt for å starta opp FACT team i Helse Fonna regionen. Helse Fonna planlegg å etablere FACT psykoseteam og FACT rusteam. FACT står for Flexible Assertive Community Treatment og kan oversetjast til fleksibel aktiv oppsøkande behandling. Dette er samhandlingstiltak for brukarar som treng tenester både i kommunen og i spesialisthelsetenesta, der spesialisthelsetenesta vil arbeida ambulant ute hos brukarane i samarbeid med kommunen. Fleksibel behandling, oppfølging, rehabilitering og støtte til målgruppen skal bidra til samanhengande og koordinerte tenester frå spesialist- og kommunehelsetenesta. Tiltaka vil bidra til utvikling av samhandling mellom kommunen og spsialisthelsetenesta.

Kriser

Det er fastlege og legevakt som utgjør kommunen sin kriseberedskap i høve til somatisk helse, rus og / eller psykisk helse. Det er desse instansane som avgjer om det må setjast inn strakstiltak som å kontakte spesialisthelsetenesta sine akutte funksjonar , eller om ein kan venta. Er det snakk om at nokon utgjør ein fare for andre personar, vil politiet koplast inn.

Oppsummering

Rutinar, veilederar og pakkeforløp er utarbeidd ut frå forskning, erfaring, brukarmedverknad og er kunnskapsbaserte på nasjonalt nivå. Rutinane ein ber om er i all hovudsak nedfelt i nasjonale føringer nasjonale lovar, forskrifter, rettleiarar og pakkeforløp. Det er gitt ei oversikt over desse rutinane og korleis Karmøy kommune følgjer opp desse. Det vil derfor ikkje vera formålstenleg å starte eigne lokale grupper for å laga nye lokale rutinar.